

บทที่ 1

บทนำ

1. ความสำคัญและที่มาของปัญหา

จังหวัดชายแดนภาคใต้ประกอบด้วยจังหวัดปัตตานี ยะลา นราธิวาส สงขลา และสตูล เป็นจังหวัดที่มีความอุดมสมบูรณ์ด้านทรัพยากรธรรมชาติ แต่รายได้ของเกษตรกรขึ้นอยู่กับพืชเศรษฐกิจเพียงไม่กี่ชนิด คือ ข้าวและยางพารา การผลิตต้องอาศัยธรรมชาติ เกษตรกรส่วนใหญ่ขาดความรู้ในการจัดการวางแผนการผลิตและการขยายฐานการผลิต ศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ (ศอ.บต.) ได้ตระหนักถึงปัญหาดังกล่าวและเล็งเห็นว่าจังหวัดเหล่านี้มีความเหมาะสมกับการเลี้ยงสัตว์ ควรได้รับการส่งเสริมพัฒนาอาชีพการเลี้ยงสัตว์ในเชิงพาณิชย์ จึงได้ร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและกระทรวงเกษตรและสหกรณ์จัดทำโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อแก่เกษตรกรยากจน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ มีวัตถุประสงค์ให้เกษตรกรได้เลี้ยงโคเนื้อแม่พันธุ์เพื่อผสมพันธุ์ให้ได้ลูกโคไว้ขยายพันธุ์หรือจำหน่ายเป็นรายได้แก่ครอบครัวเพื่อบรรเทาปัญหาความยากจน โดยได้รับการสนับสนุนโคเพศเมียจากโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคภาคตะวันออกเฉียงเหนือให้กับโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรยากจน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้(กรมปศุสัตว์, 2539 ข)

ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า การส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อแก่เกษตรกรยากจน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้นั้น ได้มีการดำเนินการไปตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540-2544) เรื่องการปรับโครงสร้างการผลิตด้านการเลี้ยงสัตว์ให้มีความเพียงพอกับความต้องการภายในประเทศ และเหลือส่งออกไปจำหน่ายต่างประเทศ จึงได้มีการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อขึ้น ได้มีการพิจารณาตลาดโคเนื้อพบว่า ภาคใต้มีศักยภาพและความเป็นไปได้ที่จะส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่ปศุสัตว์เขต 9 ซึ่งประกอบด้วย 7 จังหวัดได้แก่ สงขลา ปัตตานี ยะลา นราธิวาส สตูล ตรัง และพัทลุง (กรมปศุสัตว์, 2539 ก) นอกจากนี้ภาคใต้ยังเป็นพื้นที่ซึ่งสามารถส่งโคเนื้อไปจำหน่ายในประเทศเพื่อนบ้านใกล้เคียงได้ ดังนั้นการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อแก่เกษตรกรยากจนใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ น่าจะเป็นการแก้ปัญหาของชุมชนด้านเศรษฐกิจ สังคม ศาสนา และวัฒนธรรมที่สอดคล้องกับเกษตรกรรายย่อยยากจน เพราะโคเป็นสัตว์ที่มีการเลี้ยงมานานแล้วและมีอยู่ควบคู่กับการพัฒนาของหมู่บ้านมาตลอด สามารถเลี้ยงควบคู่กับอาชีพหลักของเกษตรกรในภาคใต้ได้ เพราะสามารถปล่อยโคให้กินหญ้าในสวนยางที่มีอายุมากแล้วได้ และเกษตรกรสามารถขอความช่วยเหลือจากหน่วยงานของรัฐเช่น สำนักงานปศุสัตว์ในพื้นที่ได้ (กรมปศุสัตว์, 2539 ข)

จังหวัดปัตตานีเป็นจังหวัดหนึ่งใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ที่ได้รับโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อแก่เกษตรกรรายจน แต่การดำเนินงานของโครงการที่ผ่านมาต้องประสบกับปัญหาด้านการขอรับการเลี้ยงโคเนื้อพันธุ์ดีในกลุ่มเกษตรกรรายจน ซึ่งมีความรู้และทัศนคติที่ไม่ถูกต้องต่อการเลี้ยงโคเนื้อ เช่น ความจำเป็นต้องมีพื้นที่ปลูกหญ้า และพืชอาหารสัตว์จำนวนมาก ขาดทักษะในการเลี้ยงโคเนื้อที่ถูกต้อง ขาดความกระตือรือร้น และเงินทุน เป็นต้น (กรมปศุสัตว์, 2539 ข) อย่างไรก็ตามศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้ร่วมกับปศุสัตว์จังหวัดปัตตานีได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกร โดยการสาธิตจัดหาตลาดและแหล่งเงินทุนให้ แต่ยังมีเกษตรกรจำนวนมากไม่ยอมรับโครงการเลี้ยงโคเนื้อและเท่าที่ทราบยังไม่มีผู้ใดทำการศึกษาการขอรับการเลี้ยงโคเนื้อภายใต้โครงการดังกล่าวในจังหวัดปัตตานี ส่งผลให้ผู้วิจัยตระหนักถึงความสำคัญของการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการขอรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกรรายจนภายใต้โครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อดังที่กล่าวมา (กรมปศุสัตว์, 2539 ข) และคาดว่าจะมีประโยชน์ต่อการปรับปรุงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในโครงการต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

ในการศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการขอรับการเลี้ยงโคเนื้อของเกษตรกร รายจนในจังหวัดปัตตานีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสิ่งต่อไปนี้

- 2.1 สภาพทั่วไปทางสังคม เศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร และจิตวิทยาของกลุ่มเกษตรกรรายจน
- 2.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางสังคม เศรษฐกิจ การติดต่อสื่อสาร และจิตวิทยากับการขอรับการเลี้ยงโคเนื้อ
- 2.3 ปัญหาและข้อเสนอแนะจากกลุ่มเกษตรกรรายจนในการเลี้ยงโคเนื้อ

3. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษา

ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัดชายแดนภาคใต้และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้มีความเข้าใจปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการขอรับการเลี้ยงโคเนื้อในโครงการดังกล่าว และสามารถที่จะใช้เป็นประโยชน์ในการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้อในพื้นที่ที่มีสภาพพื้นที่ สังคม และเศรษฐกิจคล้ายคลึงกัน